

POLITICA PUBLICĂ ALTERNATIVĂ PRIVIND STIMULAREA ANTREPRENORIATULUI SOCIAL

I. Perspectiva europeană privind economia socială și antreprenoriatul social.

Germanii economiei sociale au început să dea roade evidente în Europa, în perioada de criză financiară cu consecințele acesteia, începând cu anul 2008. Potențialul coeziv de tip social, cu accent major pe capitalul uman, tratamentul egal în luarea deciziei indiferent de procentul de participare în întreprinderea socială, utilizarea profitului/excedentului într-o componentă majoritară pentru dezvoltarea structurii sociale, au fost caracteristicile inovative ale acestui nou concept care se contura pe piață europeană. Potențialul de creștere a economiei sociale într-un moment de criza economică și socială a fost subliniat în repetate rânduri la nivel european. Întreprinderile de **economie socială reflectă necesitatea unei economii care reconciliază dimenisunea socială, cea economică și cea financiară**, care poate crea bunăstare și care nu este măsurată numai din punct de vedere al capitalului său financiar, ci și, mai ales, **din punct de vedere al capitalului său social**. Activitățile întreprinderilor de economie socială nu sunt ghidate numai de piață și/sau de criterii de creștere a acestora. Dezvoltarea sa, rentabilitatea ridicată și profitul nu sunt țintele lor finale, ci, prin îndeplinirea lor, reprezintă contribuția la interesul general, la coeziunea socială și bunăstarea ecosistemului în care funcționează.

Încă din 2009, Comisia Europeană a înțeles valoarea acestui nou concept și încă din 2009, a declanșat o serie de studii/analize și consultări deschizând o nouă perioadă de politici publice europene. Comisia Europeană definește întreprinderile sociale ca parte intergrantă a economiei sociale: “o întreprindere socială este un actor al economiei sociale, al cărui principal obiectiv este, mai curând, cel de a avea o incidență socială decât cel de a genera profit pentru proprietarii sau partenerii săi. Ea funcționează pe piață, furnizând bunuri și servicii în mod antreprenorial și inovator, utilizându-și excedentele cu predilecție, în scopuri sociale. Aceasta face obiectul unei gestionări responsabile și transparente, îndeosebi prin asocierea angajaților săi, a clienților săi și a părților interesate” (Comunicarea Comisiei Europene, Inițiativă pentru antreprenoriatul social, COM/2011/0682 final din 25/10/2011). Această comunicare a Comisiei identifică, de asemenea principalele domenii de activitate ale întreprinderilor sociale:

a) întreprinderi care furnizează servicii sociale și/sau bunuri destinate unei populații vulnerabile și

b) întreprinderi care urmăresc integrarea profesională a persoanelor cu dificultăți la angajare, dar a căror activitate poate cuprinde o arie mai largă de bunuri și servicii, pe lângă cele sociale.

Abordarea inovării sociale subliniază rolul individual al antreprenorului social, care adoptă misiunea de a crea și susține valoarea socială cu precădere în raport cu valoarea privată, recunoaște și urmărește noi oportunități în a servi această misiune, se angajează într-un proces continuu de inovare, adaptare și învățare, acționează cu curaj, fără să fie limitat la resursele pe care le are la îndemână și prezintă un înalt simț de responsabilitate și răspundere pentru rezultatele create.

În abordarea inovării sociale, factorul cheie îl reprezintă antreprenorul social, ca principala persoană responsabilă de antreprenoriat și de schimbare socială, formă de proprietate asupra întreprinderii sociale fiind un element secundar.

Prin clarificarea acestor noi concepte și profiluri, Comisia Europeană a reușit să facă niște pași semnificativi, introducând în 2011, o schimbare importantă în agenda sa politică prin aplicarea “inițiativei pentru antreprenoriatul social (SBI). Construirea unui ecosistem pentru promovarea întreprinderilor sociale, în cadrul economiei și al inovării sociale” (COM (2011) 652 final).

SBI a inclus 11 acțiuni cheie pe agenda politică a Comisiei Europene. Una dintre acestea este îmbunătățirea finanțării private și publice. Pentru a crește interesul investitorilor privați în întreprinderile sociale, a fost aprobat Regulamentul nr 346/2013 privind fondurile europene de antreprenoriat social (EuSEF). A fost stabilit de asemenea programul pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaȘI) în colaborare cu alte inițiative financiare, cum ar fi Instrumentul de Garantare (EaȘI), componentă pentru investiții în consolidarea capacităților EaȘI și Acceleratorul de impact social (SIA). În ceea ce privește fondurile publice, obiectivul de “promovare a economiei sociale și antreprenoriatului social” a fost transferat către Fondul Social European (FSE).

În 2012, Comisia Europeană a adoptat regulamentul de minimis pentru serviciile de interes economic general (SIEG), în vederea atenuării cadrului de reglementare din domeniul concurenței.

În 2014, a fost aprobat pachetul de reformă privind achizițiile publice care cuprinde un capitol specific dedicat susținerii economiei sociale, permițând autorităților publice să insereze clauze sociale în termenii de referință și procedurile de achiziții privind contractarea acestora.

II. Perspectiva românească privind economia socială și antreprenoriatul social.

În vederea creării cadrului de reglementare necesar înființării și funcționării întreprinderilor din sfera economiei sociale, Parlamentul României a adoptat legea economiei sociale, L219/2015. Intrarea în vigoare a acesteia corelat cu programul de finanțare cu fonduri europene pentru înființarea și susținerea întreprinderilor sociale, gestionat de Ministerul Muncii și Justiției Sociale (în special în Programul Operațional Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 -2013), din 2015 și până în prezent s-au înființat și funcționează pe teritoriul României un număr de 105 întreprinderi sociale, distribuite după cum urmează: Transilvania și Banat - 53 întreprinderi sociale, Moldova - 21 întreprinderi sociale, Muntenia - 18 întreprinderi sociale, Oltenia - 11 întreprinderi sociale, Dobrogea - 2 întreprinderi sociale (tabel anexat).

Structura juridică a acestora a fost constituită fie ca structuri non profit înființate în baza OG 26/2000, fie ca structuri orientate spre profit, asimilabile sectorului IMM, înființate în baza L31/1991, cu modificările ulterioare.

Domeniul de activitate al acestora este divers. Pentru exemplificare enumerăm: reciclare, imprimării, producție de materiale promoționale, papetărie (confecții, cutii

ambalare/arhivare, plicuri, etc), confecții textile (echipamente de protecție, uniforme, etc), dactilografiere, traduceri, servicii de curățenie, diverse servicii sociale (îngrijire bătrâni, etc).

O bună parte din aceste întreprinderi sociale, înființate cu sprijinul programelor finanțate cu fonduri europene din Fondul Social European, au înregistrat sustenabilitatea necesară prin acreditarea lor la Unități Protejate Autorizate (UPA), utilizând prevederile L448/2006 și a procedurilor și normelor metodologice ulterioare.

Unitățile Protejate sunt entități ale economiei sociale cunoscute la nivel european sub denumirea de *întreprinderi sociale pentru integrarea în muncă* (Work Integration Social Enterprises WISE) sau *întreprinderi de inserție profesională*.

Întreprinderile sociale de inserție profesională sunt entități economice autonome, a căror principal obiectiv îl reprezintă integrarea profesională a persoanelor care se confruntă cu dificultăți serioase pe piața muncii. Acest tip de integrare, se realizează asistat, în cadrul unor ateliere protejate și/sau prin servicii de formare și calificare profesională.

Întreprinderile de inserție profesională sunt active în diverse domenii, dintre care în Europa cele mai întâlnite sunt: activitățile manuale (construcții, tâmplărie), colectarea și reciclarea deșeurilor, întreținerea spațiilor verzi, curățenie publică, ambalarea produselor.

În România, acest tip de întreprindere este definit prin legislația pentru persoanele cu handicap, respectiv Legea 448/2006. Beneficiarii vizați de legea 448 din 2006, sunt persoanele cu handicap, care pot fi încadrate în muncă conform pregătirii lor profesionale și capacității de muncă, atestate prin certificatul de încadrare în grad de handicap, emis de comisiile de evaluare de la nivel județean sau al sectoarelor municipiului București.

În sensul legii 448 din 18 decembrie 2006 și numai în contextul încadrării în muncă, în categoria persoanelor cu handicap sunt incluse inclusiv persoane cu handicap gradul III.

Unitatea Protejată Autorizată care este operatorul economic de drept public sau privat, cu gestiune proprie, în cadrul căruia cel puțin 30% din numărul total de angajați cu contract individual de muncă sunt persoane cu handicap.

Conform legii 448/2006 unitățile protejate autorizate beneficiază de scutire de plată a impozitului pe profit, cu condiția ca cel puțin 75% din fondul obținut prin scutire să fie reinvestit pentru restructurare sau pentru achiziționarea de echipamente tehnologice, mașini, utilaje, instalații de lucru și/sau amenajarea locurilor de muncă protejate, în condițiile prevăzute de Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare.

Angajatorii cu mai mult de 50 de angajați care nu doresc să angajeze persoane cu dizabilitați, pot opta pentru alternativele oferite de Legea 448/2006, conform prevederilor ART. 78 (modificat prin OU 86/2008):

a) să plătească lunar către bugetul de stat o sumă reprezentând 50% din salariul de bază minim brut pe țară înmulțit cu numărul de locuri de muncă prevăzute de lege pentru persoanele cu handicap; Formula de calcul a cuantumului amenzii lunare: $0,04 \times 300 \times$ numărul de angajați.

b) să achiziționeze produse sau servicii realizate prin propria activitate a persoanelor cu handicap angajate în unități protejate autorizate, pe bază de parteneriat, în suma echivalentă cu suma datorată la bugetul de stat în condițiile prevăzute la lit. a).

Aceste prevederi prevăzute în L448/2006, benefice pentru sustenabilitatea și dezvoltarea Unităților Protejate Autorizate de pe teritoriul României, au fost însă modificate prin OUG 60/2017, și anume: aliniatul a) măbind suma de plată a angajatorilor cu peste 50 de angajați, la nivelul salariului minim de bază brut pe țara garantat, iar alin b) s-a eliminat complet. Noile prevederi au cutremurat ambele părți beneficiare ale acestor prevederi, însă efectul negativ înregistrându-se cu precădere în funcționarea UAP, care au fost nevoite să își reducă angajamentele și angajările din rândul persoanelor cu dizabilități, nemaivând resurse stabile pentru susținabilitate. Unele dintre acestea, și-au închis activitățile. Beneficiarii lor, persoanele cu dizabilități, au optat pentru a intra în pensie de invaliditate, pentru a-și susține existența, măbind astfel povara bugetului public de asistență socială.

Legea achizițiilor publice actualizată, Legea 98/2016 actualizată 2018, prevede pentru autoritățile publice posibilitatea *prevederii în planurile lor de achiziții, a unor categorii de bunuri și servicii care să cuprindă în documentație inclusiv clauze sociale și care să țintească ca proveniență, sfera întreprinderilor aparținând domeniului economiei sociale, capitolul respectiv denumindu-se “contracte rezervate”*. Acest capitol se cere a fi reanalizat și reorganizat astfel încât să fie armonizat/racordat cu Directivă 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 feb.2014 privind achizițiile publice, Titlul III - Regimuri speciale de achiziții - Capitolul 1 - servicii sociale și alte servicii specifice, prin care sunt adoptate prevederi de susținere directă a autorităților publice în relația lor cu întreprinderile din sfera economiei sociale.

Legea 62/2014 pentru modificarea și completarea Legii 346/2004, privind stimularea înființării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii IMM, prevede, la poz. 16, introducerea unui articol nou, sub nr 25.1, în care sunt inventariate programele naționale destinate finanțării întreprinderilor mici și mijlocii, care se derulează de către autoritatea publică centrală cu atribuții în domeniul întreprinderilor mici și mijlocii până în anul 2020, în conformitate cu procedurile de implementare, aprobate în fiecare an, prin ordin al conducătorului acesteia, publicat în Monitorul Oficial. *Alin d) al acestui articol prevede: “programul pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor din sfera economiei sociale, însă până în prezent nu au fost elaborate programe naționale pentru acest obiectiv și destinație.*

În **Strategia Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România - Orizont 2020**, sunt prevăzute următoarele măsuri care au tangență cu economia socială și antreprenoriatul social:

Măsura 2. Sprijinirea educației antreprenoriale la toate nivelurile de învățământ și stimularea antreprenoriatului social.

Termen: trimestrul IV 2014 -2016

Instituții responsabile/implicate: DIMMMAT, MEN, unități/instituții de învățământ, ANC, organizații patronale și asociații reprezentative.

Măsura 3. Programe de sprijin antreprenorial (tutorat/mentorat, asistență/consiliere, role models, etc), inclusiv pentru grupurile sociale vulnerabile/defavorizate (de exemplu: femei antreprenor, tineri, imigranți legali, șomeri, persoane ieșite din sistemul de protecție socială, persoane cu dizabilități, etc.)

Termen: 2015

Instituții responsabile implicate: DIMMMAT, MMJS

Măsură 10. Sprijinirea cererii, operaționalizării și dezvoltării de mecanisme și instrumente pentru finanțarea IMM-urilor (inclusiv intermediari financiari și vehicule investiționale) care să implice și investitori privați.

Termen: trimestrul IV 2014 -2020

Instituții responsabile/implicate: DIMMMAT, MEN - activitatea pentru cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, FNGCIMM SA, IFN , parteneri sociali.

III. Problemele identificate de întreprinderile sociale, din categoria economiei sociale, din perspectiva stimulării antreprenoriatului social.

Deși există măsuri incluse în programul de guvernare 2018-2020 (Cap.8), în Strategia Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România - Orizont 2020 și prevederi în legislația adoptată, începând cu 2015, privitor la stimularea economiei sociale și a antreprenoriatului social, totuși acest sector se regăsește încă într-o fază incipientă de dezvoltare, necesitând intervenții legislative pe mai multe paliere.

Pornind de la prevederile L219/2015 secțiunea a 3-a, Finanțarea întreprinderilor sociale de inserție și mecanismele de sprijinire și încurajare a acestora, (art. 15 - art 22) și legislațiile corespondente care cuprind capitole specifice de sprijinire și încurajare a sectorului economiei sociale, s-au identificat, din practica cotidiană a beneficiarilor L219/2015, următoarele probleme cu accent pe antreprenoriatul social:

A. Obstacole non fiscale.

1. Deși reglementările europene prevăd explicit și legislația autohtonă permite (legea achizițiilor publice actualizată - L98/2016), din practica perioadei 2015 -2019, autoritățile publice (inclusiv cele locale) **nu își formulează în planurile de achiziții anuale și nu prevăd componentele bugetare corespondente pentru un capitol specific - contracte rezervate, care să cuprindă în caietele de sarcini clauze sociale, destinate întreprinderilor sociale;**

Motivațiile sunt multiple:

- Necunoașterea/neglijarea legislației specifice de către funcționarii publici de resort din instituțiile publice;
- Lipsa expertizei în domeniul economiei sociale/Necunoașterea posibilelor clauze sociale în cadrul autorităților publice (inclusiv cele locale), care pot fi prevăzute în caiete de sarcini în vederea achiziționării de bunuri și servicii de la întreprinderi sociale;

- Lipsa unei baze de date, platforme spre informare, asupra existenței și domeniului de activitate întreprinderilor sociale, de pe teritoriul României;
- Teama autorităților publice de a pune în practică prevederile legislației de resort, în raport cu controalele anuale ale Curții de Conturi;

2. Deși legea 448/2006 prevedea beneficii pentru Unitățile Protejate Autorizate prin asigurarea de contracte rezervate acestora de către autoritățile publice și companiile interesate, anularea acestor prevederi prin OUG 60/2017, a condus la desfacerea contractelor de muncă a persoanelor cu dizabilitați angajate până atunci și reducerea activității și/sau închiderea unor întreprinderi sociale;

3. Legislația de resort care prevede executarea rău platnicilor de către structurile regionale ANAF urmează procedurile de licitații publice pentru lichefierea bunurilor acestora. Dacă după organizarea a 3 serii de licitații publice bunurile nu se înstrăinează și nu sunt lichefiate acestea se vor depozita pentru un număr de ani și apoi se vor casa. Aceasta este procedura. În același mod se procedează pentru bunurile confiscate la vamă sau în urma unor executări judecătorești de bunuri necuvenite. **Bunurile depozitate, în așteptarea casării,** reprezintă o pierdere cu costuri adiacente de inventariere, arhivare și depozitare, **neaducând niciun beneficiu, social și/sau financiar.**

B. Obstacole de finanțare a întreprinderilor sociale.

4. Deși Strategia Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România - Orizont 2020 și Legea 346/2004 completată cu L62/ 2016 prevăd dezvoltarea de mecanisme financiare necesare stimulării sectorului IMM, inclusiv sectorul economiei sociale, **băncile comerciale și Fondul de Garantare a Creditelor nu au dezvoltat încă programe de finanțare destinate întreprinderilor sociale;**

5. Deși Strategia Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România - Orizont 2020 și Legea 346/2004 completată cu L62/ 2016 prevăd dezvoltarea programe naționale de stimulare a sectorului IMM, **nu au fost dezvoltate până în prezent programe specifice întreprinderilor din sectorul economiei sociale, subvenționate de la bugetul de stat.**

C. Obstacole fiscale.

6. Având un caracter foarte specific, lucrând cu persoane cu dizabilitați și sau din sectorul vulnerabil, costurile de producere a bunurilor și serviciilor în întreprinderile sociale sunt mai ridicate față de alte operatori economici din piață. Ținând cont de componenta socială pe care o cuprind în activitățile lor, **una din componentele de preț care le face necompetitive este TVA de 19%.**

7. Legea 219/2015 prevede că profitul obținut în urma unui exercițiu financiar să fie reinvestit în proporție de 90%. Având un caracter social, întreprinderile sociale oricât de eficiente ar fi nu reușesc să încheie anul financiar cu un profit consistent. În consecință, dacă 90% din acesta este direcționat spre dezvoltarea întreprinderii, conform prevederilor legale, **cei 10% din profitul realizat care rămâne la latitudinea antreprenorului social,** va suporta prevederile legale de impozitare respectiv, 10% impozitarea profitului realizat și apoi 5%

dividende. Suma care îi revine antreprenorului social după un exercițiu financiar este **nesemnificativă și demotivantă.**

Spre exemplu:

Dacă o întreprindere socială înregistrează în urma unui exercițiu financiar o cifră de afaceri de 100.000, euro și presupunând că antreprenorul social este foarte eficient realizând un profit de max 20%, acesta ar fi în exemplul nostru în valoare de 20.000, euro. Conform legii 219/2015, 90% din acest profit va fi direcționat spre dezvoltare, respectiv suma de 18.000, euro. La dispoziția antreprenorului social rămân 2.000 euro profit brut. Acesta va suporta procesul de impozitare respectiv, 10% impozit pe profit, adică profitul net la dispoziția antreprenorului va fi de 1.800, euro. Pentru a avea acces la acesta va aplica impozitul pe dividende de 5% și în final antreprenorul social va putea beneficia de rezultatul municipii sale de un an în suma de 1.710 euro, care la un curs de aprox 5 lei/euro înseamnă 8.550,00 RON. Orice persoană cu abilitați antreprenoriale nu se va dedica înființării și dezvoltării unei întreprinderi sociale pentru un asemenea stimulent anual, oricât de altruist și generos ar fi ca structură și comportament.

IV. Soluții la problemele identificate.

Propunerile de politică publică alternativă se bazează pe mandatul social al întreprinderilor sociale și pe instrumentele economiei de piață pe care antreprenorul social le combină în întreprinderea socială pe care o coordonează.

În funcție de viziunea strategică pe care o îmbrățișează România privind domeniul economiei sociale și a antreprenoriatului social, soluțiile de politică publică privind stimularea antreprenoriatului social se împart în 3 mari categorii:

SOLUȚIA 1

Obiectiv: Păstrarea stadiului de experiment pilot a sectorului economiei cu intervenții minimale în legislația existentă, privind antreprenoriatul social.

Motivație: Deși problemele identificate sunt reale și ar necesita măsuri de stimulare a antreprenoriatului social, totuși preocupările legislative prioritare, pe termen scurt, sunt de stimulare a sectoarelor economice aducătoare de venituri semnificative la bugetul de stat.

Măsura 1. Elaborarea unei proceduri unitare de sprijinire a autorităților publice locale în aplicarea art. 19 alin (1) și alin (2) în vederea stimulării economiei sociale și a antreprenoriatului social.

Responsabil: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice Locale.

Termen: trim. IV 2019

Impact estimat: Povara bugetară destinată asistenței sociale nu se reduce semnificativ, antreprenoriatul social nefiind stimulat suficient pentru a-și consolida întreprinderile sociale, iar grupurile vulnerabile rămân în continuare în forma pasivă de asistați social, neavând creat un cadru stimulativ de a deveni proactivi pe piața muncii.

Măsura 2. Promovarea conceptului de economie socială și de antreprenoriat social, în vederea sensibilizării opiniei publice și a grupurilor dezavantajate asupra beneficiilor sociale și de bunăstare, pe care acest sector le poate produce, alături de celelalte sectoare.

Responsabil: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice Locale.

Termen: trim. IV 2019 - 2020

SOLUȚIA 2

Obiectiv: Reducerea sectorului de economie socială, în scopul gestionării dimensiunii sociale de grupurilor vulnerabile de către administrația publică.

Motivație: Deși problemele identificate sunt reale, totuși rezultatele obținute privind integrarea a grupurilor vulnerabile sunt extrem de reduse, conducând la concluzia că această abordare nu sprijină reducerea problemelor de asistență socială. În consecință, continuarea investițiilor în acest tip de model social nu degreveză autoritățile publice de problemele sociale cu care se confruntă.

Măsura 1. Reorganizarea și reformarea instituțiilor publice cu atribuții în domeniul social și gestionarea grupurilor vulnerabile.

Măsura 2. Promovarea și stimularea întreprinderilor sociale existente în prezent, care au înregistrat succes, ca modele de bună practică.

Responsabil: Ministerul Muncii și Justiției Sociale

Termen: trim IV 2020.

Impact estimat: Creșterea poverii bugetare prin mărirea capacității administrative, pe lângă bugetul de asistență socială;

Grupurile vulnerabile rămân în continuare în forma pasivă de asistați social, neavând create stimulente de a deveni proactivi pe piața muncii.

SOLUȚIA 3

Obiectiv: Dezvoltarea sectorului de economie socială, în scopul reconcilierii dimensiunii sociale, cu cea economică și cea financiară, prin stimularea antreprenoriatului social și a capitalului social, pentru a crea bunăstare.

Atingerea acestui obiectiv, presupune luarea unor măsuri agregate care să constituie cadrul adecvat de stimulare a antreprenoriatului social astfel încât sectorul economiei sociale să devină semnificativ, în raport cu cel economic și cel financiar, iar sectorul public să fie degrevat de multitudinea de probleme sociale generate de grupurile vulnerabile.

În acest sens, propunerile de față se împart în trei categorii:

- A. Măsuri non fiscale pentru stimularea antreprenoriatului social ;
- B. Măsuri de finanțare pentru stimularea antreprenoriatului social;
- C. Măsuri fiscale pentru stimularea antreprenoriatului social.

A. Măsuri non fiscale pentru stimularea antreprenoriatului social.

Măsura A1. Crearea unor proceduri unitare pentru autoritățile publice care să asigure intensificarea punerii în aplicare a L98/2016 privind achizițiile publice în corelare cu Directiva 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 feb.2014 privind achizițiile publice, Titlul III - Regimuri speciale de achiziții - Capitolul 1 - servicii sociale și alte servicii specifice, cu privire la contractele rezervate sectorului economiei sociale. Procedurile vor trebui să prevadă că planurile anuale de achiziții ale autorităților publice să prevadă un capitol distinct destinat contractelor rezervate economiei sociale cu estimările de buget aferente.

Motivație:

Mandatul social al întreprinderilor sociale este acela de a crea locuri de muncă pentru grupurile defavorizate în România și anume de a le trece din statutul pasiv de asistați social la

statutul de persoane proactive, utile pe piața muncii. Efortul depus de antreprenorii sociali în a reintegra aceste persoane pe piața muncii, de a le asigura condițiile de muncă în funcție de vulnerabilitățile pe care persoanele defavorizate le posedă, de a-l reconverti profesional este major și costisitor atât din punct de vedere temporal cât și financiar.

Entitățile economice private își selectează forța de muncă din alte categorii de persoane de pe piața muncii și sunt dispuse să plătească taxele aferente pentru susținerea grupurilor defavorizate, evitând în acest fel complexitatea de probleme cu care s-ar confrunța cotidian prin integrarea grupurilor vulnerabile în structurile lor.

Pe aceste considerente, introducerea în planul anual de achiziții publice al autorităților publice a contractelor rezervate întreprinderilor sociale, nu reprezintă o discriminare de piață ci un stimulent activ destinat antreprenorilor sociali, care îi sprijină substanțial în misiunea socială pe care o îndeplinesc.

Acest tip de stimulent este prevăzut la nivel european în Directivă 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 feb.2014 privind achizițiile publice, Titlul III - Regimuri speciale de achiziții și multe țări europene o practică în mod curent.

Din perspectiva impactului asupra bugetului public, nu se întrevăd costuri suplimentare de aplicare ci dimpotrivă se vor economisi bugetele de asistență socială ale persoanelor vulnerabile devenite proactive pe piața muncii și, în plus, se vor colecta impozitele și taxele salariale ale noilor angajați pe piața muncii proveniți, din grupurile dezavantajate/vulnerabile, care până în momentul angajării au fost în categoria asistaților sociali.

Singurul impediment care ar trebui armonizat la nivel de decizie publică este cel legat de modul în care organismul de control al fondurilor publice (Curtea de Conturi), interpretează direcționarea directă a contractelor rezervate ale autorității publice către întreprinderile sociale. Soluționarea acestui aspect trebuie să fie prevăzut în sistemul de proceduri unitare, ce se va elabora în corelare directă cu regulamentele/prevederile de control ale Curții de Conturi, care la rândul ei trebuie să țină cont de acest tip de stimulare a economiei sociale și a antreprenoriatului social prin dezvoltarea unui capitol specific de control în regulamentele proprii.

Responsabil: Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP)

Termen: Trim IV 2019

Măsura A2. Instruirea personalului de specialitate din cadrul autorităților publice cu privire la clauzele sociale care se pot cuprinde în caietele de sarcini destinate contractelor rezervate

Motivație:

În cazul în care este acceptată și preluată propunerea de politică publică alternativă de la pct. 1, instruirea personalului de specialitate din cadrul autorităților publice cu privire la clauzele sociale care pot fi cuprinse în caietele de sarcini destinate contractelor rezervate, este necesară pentru a elabora planuri de achiziții publice care să răspundă cât mai activ și direct față de problemele sociale cu care se confruntă autoritatea publică în aria sa de responsabilități.

Sesiunile de instruire sunt de scurtă durată și la obiect, strict la clauzele specifice sociale ale caietelor de sarcini, comportă costuri minimale, care oricum sunt cuprinse în bugetele anuale de instruire ale personalului public ale fiecărei autorități publice, în parte. În consecință din perspectiva impactului asupra bugetului public nu se identifică costuri suplimentare, care să împovăreze cheltuielile autorităților publice.

Responsabil: Agenția Națională a Funcționarilor Publici (ANFP)

Termen: trim II 2020

Măsura A3. Crearea platformei de informare cu privire la întreprinderile sociale de pe teritoriul României, actualizate permanent care să asigure relația dintre nevoile de bunuri și servicii de achiziționat ale autorităților publice și producătorii acestora din sectorul economiei sociale;

Motivație:

Crearea unei platforme de informare cu privire la activitățile întreprinderilor sociale de pe teritoriul României și nu numai, reprezintă un instrument util din mai multe perspective:

- Statistic, oferind o imagine, o hartă de ansamblu a preocupărilor din domeniul economiei sociale și a antreprenoriatului social în România, a evoluției și tendințelor acestora oferind posibilitatea de a redirecționa și corecta aspectele nedorite de așa manieră încât acest sector să devină viabil și consolidat.
- Informativ, oferind publicului domeniile de activitate pe care antreprenorii sociali le abordează și posibilități de interacțiune cu aceștia pentru conexiuni de piață;
- Atractiv pentru grupurile defavorizate/vulnerabile, în intenția lor de a deveni proactivi pe piața muncii și a se integra social.

Având în vedere revoluția tehnologică și interesul crescut al profesioniștilor IT în dezvoltarea de aplicații pe infrastructura internet, costurile bugetare pentru crearea unei asemenea platforme pot fi minime, în măsura în care se crează un concept interactiv, în care structurile de economie socială se înscriu pe baza voluntară iar aplicația platformei este deschisă tuturor profesioniștilor pe bază de concurs. Există deja destule exemple de tip Up Grade My City, în care autoritățile publice beneficiază de aplicații gratuite pentru cetățenii săi efectuate de Hub-uri IT pentru stimularea creativității în beneficiul cetățenilor. Se pot utiliza abordări similare acestora, pentru dezvoltarea unei platforme informative, specifică economiei sociale și antreprenoriatului social.

Această măsură poate intra în atribuțiile Compartimentului pentru Economie Socială din cadrul Direcției de politici publice a Ministerului Muncii și Justiției Sociale și subsidiar, a agențiilor de ocupare din domeniul economiei sociale din cadrul Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă (conform art 23 și art 24 din Legea 219/2015)

Responsabil: Ministerul Muncii și Justiției Sociale (MMJS)

Termen: Trim II 2020

B. Măsuri de finanțare pentru stimularea antreprenoriatului social.

Măsura B1. Reintroducerea art. 78 alin 3 “lit b) să achiziționeze produse și servicii de la unități protejate autorizate, pe bază de parteneriat, în suma echivalentă cu suma datorată la bugetul de stat în condițiile prevăzute la lit a)” din L448/2006 în OUG 60/2017 la art 78 ca alin (4);

Motivație:

Statisticile evidențiază că în urma apariției OG 60/2017, care elimină art 78 alin 3 din L448/2006, a condus la închiderea multor întreprinderi sociale și implicit personalul angajat din grupurile dezavantajate a reintrat în categoria persoanelor asistate social pe de-o parte iar companiile care angajau contracte comerciale în suma maximă echivalentă cu suma datorată la bugetul de stat au renunțat la asigurarea de facilități pentru angajații proprii, vărsând doar la bugetul de stat aceste sume în condițiile prevăzute de Codul fiscal. Impactul rezultat este că bugetul destinat asistenței sociale s-a mărit pe de-o parte, iar pe de altă parte, angajații companiilor private nu au mai beneficiat de facilități și sectorul de economie socială s-a diminuat.

Reintroducerea art. 78, alin 3, lit b) din L448/2006, în OG 60/2017 la art. 78 ca alin 4), soluționează aspectele de tip social pentru toți actorii implicați în acest domeniu: întreprinderile sociale au capacitate de dezvoltare, grupurile defavorizate/vulnerabile reintră pe piața muncii devenind proactivi, companiile asigură facilități angajaților săi iar bugetul public își diminuează linia bugetară destinată asistenței sociale și, colectează suplimentar contribuțiile salariale ale noilor intrați pe piața muncii proveniți din grupurile dezavantajate, pe lângă celelalte taxe și impozite provenite de la întreprinderile sociale.

Responsabil: Ministerul Muncii și Justiției Sociale (MMJS)

Termen: trim III 2019

Măsura B2. Formularea unui program de finanțare, de la bugetul de stat, a întreprinderilor sociale, similar programului START UP NATION, de către Ministerul Mediului de Afaceri Comerț și Antreprenoriat, prin care criteriul angajabilității persoanelor din sectorul vulnerabil să aibă o diferențiere semnificativă, față de celelalte grupuri angajabile.

Motivație:

Similar dezvoltării sectorului IMM, având în vedere mandatul social al întreprinderilor sociale, este necesar a se formula și pune în practică programe de finanțare specifice, de la bugetul de stat, destinate susținerii antreprenoriatului social și a stimulării dezvoltării sectorului economiei sociale. Transferarea persoanelor aparținând grupurilor defavorizate/vulnerabile din categoria pasivă de asistați sociali, în categoria proactivă de persoane reintegrate în piața muncii, este asigurată prin acest tip de măsură, în condițiile în care acest criteriu este valorat în evaluarea proiectelor depuse cu o pondere semnificativ mai mare față de restul categoriilor de persoane apte de muncă.

Alocarea de linii bugetare specifice unui asemenea program reprezintă o investiție majoră cu caracter social, având în vedere beneficiile rezultate în urma derulării acestuia, atât din punct de vedere social cât și din punct de vedere bugetar. Beneficiarii direcți ai acestor programe sunt angajații proveniți din categoria grupului de persoane defavorizate/vulnerabile, care se transformă din persoane asistate social în persoane proactive cu contribuții la bugetul de asigurări sociale, antreprenorii sociali și întreprinderile sociale care își îndeplinesc mandatul social, și nu în ultimul rând bugetul de stat care economisește pe de-o parte linia destinată asistării sociale iar pe de altă parte colectează noi contribuții, taxe și impozite care reîntregesc investiția efectuată prin acest program.

Responsabil: Ministerul Mediului de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat (MMACA)

Termen: trim I 2020

Măsura B3. Revizuirea ghidurilor de finanțare din fonduri publice europene, destinate sectorului IMM astfel încât întreprinderile sociale dezvoltate într-o structură juridică de tip

ONG să se regăsească ca eligibile și să poată aplica (Exemplu: Programul Operațional Regional - POR);

Motivație:

În prezent, conform ghidurilor de finanțare condițiile de eligibilitate sunt îndeplinite doar de întreprinderi sociale, care sunt constituite pe baza L31/1991 corelată cu L219/2015, sub formă de societate cu răspundere limitată (SRL). ONG-urile care și-au dezvoltat structuri de întreprindere socială, în cadrul propriei organizații non profit, pe baza OG 26/2000 corelată cu L219/2015, nu corespund criteriilor de eligibilitate în a aplica aceste programe. La momentul elaborării ghidurilor de finanțare a fost pierdut din vedere acest sector al economiei sociale și este imperios necesar, dat fiind mandatul social al acestui tip de întreprinderi, a se revizui capitolul de criterii de eligibilitate pentru programele regionale în care ar putea aplica și această componentă din sector, deja existent și funcțional pentru a asigura tratamentul egal al tuturor actorilor cu acest tip de preocupări.

Responsabil: Ministerul Fondurilor Europene (MFE)

Termen: trim I 2020 pentru următorul ciclu de finanțare

Măsura B4. Dezvoltarea de mecanisme financiare de garantare a creditelor, destinate specific întreprinderilor sociale, în cadrul Fondului de Garantare a creditelor destinate IMM, în care să poată aplica pe lângă IMM de tip întreprindere socială și ONG-urile care au dezvoltat întreprinderi sociale;

Motivație:

Similar stimulării dezvoltării sectorului IMM, sunt necesar a fi elaborate și implementate mecanisme de garantare a creditelor, destinate întreprinderilor sociale și a antreprenoriatului social, în vederea atingerii mandatului social pentru care au fost create. În acest sens, o măsură binevenită și stimulatorie este ca Fondul de Garantare a Creditelor destinate IMM, să dezvolte un mecanism specific de garantare a creditelor pentru sectorul economiei sociale, prin care să aibă acces toate tipurile de întreprinderi sociale, inclusiv cele dezvoltate în cadrul ONG-urilor cu preocupări în acest sector. Beneficiarii direcți, vizați prin punerea în practică a acestei măsuri, sunt persoanele din categoria grupurilor defavorizate/vulnerabile care nu vor mai fi asistați social ci vor deveni persoane proactive pe piața muncii, atingându-se unul din obiectivele strategiei privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015 -2020.

Responsabil: Ministerul Mediului de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat (MMACA), Fondul Național de Garantare a Creditelor (FNCG)

Termen: Trim IV 2019

Măsura B5. Modificarea legislației de resort și a procedurilor aferente privind depozitarea și casarea bunurilor executate, respectiv confiscate de către autoritățile responsabile, prin punerea la dispoziția întreprinderilor sociale a acestor bunuri la valoarea contabilă rezultată după aplicarea procedurii de lichiefiere a acestora, spre folosință proprie și dezvoltarea de bunuri aducătoare de venit, inclusiv la bugetul de stat.

Motivație:

În prezent există mai multe categorii de bunuri care ajung, pe diferite motive legale, să fie executate și/sau confiscate. Deși autoritățile de resort fac eforturi de a le lichefia spre a fi resurse la bugetul de stat, în multe situații nu se atinge acest deziderat, acestea fiind înregistrare și depozitate, rămânând neutilizate la capacitate până ating vârsta de casare. În această situație se regăsesc:

- a) Recuperarea activelor provenite din infracțiuni combinând funcțiile suport pentru organele de urmărire penală și instanțe cu cele de cooperare internațională, de gestionare efectivă a bunurilor indisponibilizate și de reutilizare socială a bunurilor și valorilor confiscate, administrate de Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate (ANABI). Deși L318/2015 prevede posibilitatea reutilizării sociale a bunurilor indisponibilizate, la art. 30 - art 35, totuși până în prezent, această prevedere nu are un caracter generalizat.
- b) Prin Codul de procedură fiscală, L207/2015 corelat cu Ordinul 30/2017, prevăd la art 726 - art 886, modalitățile de executare silită rezultate din titluri executorii, cu toate eforturile ANAF de lichiefiere a bunurilor executate silit prin procedurile de licitații succesive, rămân bunuri care sunt inventariate și depozitate, rămânând neutilizate până la atingerea vârstei de casare, cu costurile aferente acestor acțiuni.
- c) Prin Codul Vamal sunt confiscate bunuri, care sunt gestionate de ANAF în vederea lichiefierii acestora, însă după etape succesive de licitații acestea sunt inventariate și depozitate, rămânând neutilizate până la atingerea vârstei de casare, cu costurile aferente acestor acțiuni.

Se propune modificare acestor acte normative în vederea accelerării reutilizării sociale și transferarea cu titlu gratuit spre folosința întreprinderilor sociale, pentru stimularea dezvoltării acestui sector și îndeplinirea mandatului lor social.

Responsabil: Ministerul Finanțelor Publice, Agenția Națională de Administrare a Bunurilor Indisponibilizate (ANABI), Agenția Națională de Administrare Fiscală (ANAF)

Termen: trim IV 2019

C. Măsuri fiscale pentru stimularea antreprenoriatului social.

Măsura C1. Modificarea Codului Fiscal prin introducerea la Capitolul TVA, a unui alineat specific economiei sociale de reducerea TVA de la 19% la 9 % pentru întreprinderile sociale, în vederea stimulării acestui sector similar cu dezvoltarea sectorului turistic/alimentație publică și a sectorului agricol.

Motivație:

Ținând cont de misiunea socială a întreprinderilor sociale și de conceptul de economie socială, relativ nou pentru România, sunt necesare măsuri fiscale de stimulare a acestui sector pentru a măsura un avânt generalizat. Reducerea TVA de la 19% la 9 % pentru întreprinderile sociale, similar cu dezvoltarea sectorului turistic/alimentație publică și a sectorului agricol, poate fi un asemenea stimulent, ținând cont de caracteristica socială a acestui domeniu. Având în vedere beneficiile sociale rezultate prin stimularea economiei sociale, respectiv prin antreprenoriat social, reducerea resurselor la bugetul public prin diminuarea TVA de la 19% la 9%, nu reprezintă un cost, ci o investiție în domeniul social destinat grupurilor defavorizate/ vulnerabile.

Responsabil: Ministerul Finanțelor Publice

Termen: Trim IV 2019

Măsura C2. Modificarea Legii 219/2015, la art. 8 alin 4 lit b) pentru reducerea procentului de alocare de min 90% din profitul realizat, scopului social și rezervei statutare, la 70%.

Motivație:

În urma analizării impactului produs de antreprenoriatul social începând cu 2015 (moment în care a fost adoptată legea economiei sociale L219/2015), este necesar a se identifica justa

măsură de atractivitate a potențialilor antreprenori în a se angaja în inițierea și dezvoltarea de întreprinderi sociale. Analizând efortul depus de antreprenorii sociali în reintegrarea pe piața muncii a persoanelor din categoria grupului de persoane defavorizate/vulnerabile, dezvoltarea întreprinderii sociale și penetrarea pe piața de consum, cu produse și servicii și, ținând cont de prevederile L219/2015 art. 8 alin 4 lit b), privind repartizarea profitului la sfârșitul exercițiului financiar anual, se constată că rezultatul financiar privind profitul convenit antreprenorului social este complet neatractiv.

Pentru exemplificare, să presupunem următoarea situație ancorată în realitate:

Dacă o întreprindere socială înregistrează, în urma unui exercițiu financiar, o cifră de afaceri de 100.000, euro și presupunând că antreprenorul social este foarte eficient realizând un profit de max 20%, acesta ar fi în exemplul nostru în valoare de 20.000, euro. Conform legii 219/2015, 90% din acest profit va fi direcționat spre dezvoltare, respectiv suma de 18.000, euro. La dispoziția antreprenorului social rămân 2.000 euro profit brut. Acesta va suporta procesul de impozitare respectiv, 10% impozit pe profit, adică profitul net la dispoziția antreprenorului va fi de 1.800, euro. Pentru a avea acces la acesta, va aplica impozitul pe dividende de 5% și, în final, antreprenorul social va putea beneficia de rezultatul muncii sale de un an, în suma de 1.710 euro, care la un curs de aprox 5 lei/euro înseamnă 8.550,00 RON, adică aproximativ 4 salarii minime pe economie. Orice persoană cu abilitați antreprenoriale nu se va dedica înființării și dezvoltării unei întreprinderi sociale pentru un asemenea stimulent anual, oricât de altruist și generos ar fi ca structura și comportament.

În consecință, alături de alte măsuri stimulative și ținând cont de mandatul social pe care îl are de îndeplinit un antreprenor social, se propune modificarea Legii 219/2015, la art. 8 alin 4 lit b) pentru reducerea procentului de alocare de min 90% din profitul realizat scopului social și rezervei statutare, la un procent de 70%, rămânând la dispoziția antreprenorului social un procent de 30%, asigurând astfel o atractivitate sporită celor interesați de acest domeniu.

Responsabil: Ministerul Muncii și Justiției Sociale, Ministerul Finanțelor Publice

Termen: Trim I 2020

Impact estimat: Prin agregarea măsurilor cuprinse în Soluția 3, se estimează următoarele:

1. Creșterea numărului de întreprinderi sociale, respectiv a antreprenoriatului social cu 15%, până în 2022;
2. Creșterea angajabilității persoanelor aparținând grupurilor defavorizate, cu 20% până în 2022;
3. Economisirea bugetului public alocat asistenței sociale corespondent persoanelor aparținând grupurilor defavorizate care au devenit proactive pe piața muncii;
4. Creșterea veniturilor la bugetul de stat, prin activitățile economice desfășurate de întreprinderile sociale consolidate;
5. Creșterea ponderii sectorului economiei sociale în contextul economiei românești;
6. Degrevarea administrațiilor publice de implicarea directă și corespondent de costurile aferente destinate asistenței sociale a grupurilor defavorizate, în proporția transferului persoanelor aparținând grupurilor defavorizate spre piața muncii;
7. Valorificarea bunurilor confiscate și depozitate, prin reutilizarea socială a acestora;
8. Creșterea atractivității întru angajare a persoanelor aparținând grupurilor defavorizate, în a deveni proactive pe piața muncii și diminuarea gradului de sărăcie din România.

9. Stimularea antreprenoriatului social în rândul grupului de persoane defavorizate mai ales în rândul tinerilor, în a întreprinde activități cu caracter social.

V. Soluția 3, prin măsurile sale, răspunde principiilor Small Business Act, destinate antreprenorilor și IMM-urilor și asumate la nivelul UE.

V.1 Extras din prevederile Small Business Act (SBA) (Bruxelles, 26.06.2008 COM (2008) 394 final).

La baza SBA-ului european, se găsește convingerea că realizarea celor mai bune condiții cadru posibile pentru IMM-uri implică în primul rând și înainte de toate ca importanța antreprenorilor să fie recunoscută de către societate. Climatul general care domnește într-o societate ar trebui să conducă persoanele spre considerarea cu interes a posibilității creării propriei lor societăți și la recunoașterea faptului că IMM-urile contribuie în mod substanțial la creșterea ocupării locurilor de muncă și a prosperității economice. Pentru instaurarea unui mediu propice IMM-urilor, este deci esențial ca percepția rolului antreprenorilor și a asumării de riscuri să se schimbe în UE: spiritul antreprenorial și dorința de a-și asuma riscuri ar trebuie să fie aplaudate de către responsabilii politici și de către media și încurajate de către administrații. În mod general, politica dominantă ar trebui să fie aceea care creează condiții favorabile IMM-urilor, bazată pe convingerea că regulile promulgate trebuie să respecte majoritatea celor cărora le sunt aplicate: principiul „Gândeți mai întâi la scară mică”.

Astfel „Small Business Act” vizează ameliorarea abordării strategice generale a spiritului antreprenorial, pentru a fixa în mod ireversibil principiul „Gândeți mai întâi la scară mică” în definiția politicilor, începând cu reglementarea până la serviciul public, și de a promova creșterea IMM-urilor ajutându-le să rezolve ultimele probleme care le împiedică dezvoltarea.

SBA se sprijină pe realizările strategice ale Comisiei și ale statelor membre, creează un nou cadru strategic care integrează instrumentele existente ale politicii întreprinderilor, și se inspiră în mod deosebit din Carta europeană pentru întreprinderile mici și din politica modernă a IMM-urilor. Pentru a pune în aplicare această agendă strategică ambițioasă, Comisia propune un veritabil parteneriat politic între UE și statele membre, care să respecte principiile de subsidiaritate și de proporționalitate.

Numele simbolic de ”Act” dat acestei inițiative subliniază voința politică de a recunoaște rolul fundamental al IMM-urilor în economia UE și de a institui, pentru prima dată, un vast cadru strategic pentru UE și statele sale membre, cu ajutorul următoarelor instrumente:

- un ansamblu de 10 principii menite să ghideze concepția și punerea în aplicare a politicilor atât la nivel UE cât și la nivelul statelor membre. Aceste principii, prezentate în detaliu în capitolul 4, sunt esențiale pentru a conferi o valoare adăugată la nivel comunitar, a plasa IMM-urile pe picior de egalitate și a ameliora cadrul juridic și administrativ pe tot teritoriul UE:

I. Crearea unui mediu în care antreprenorii și întreprinderile familiale să poată prospera și unde spiritul antreprenorial este recompensat;

- II. Asigurarea posibilității pentru antreprenorii cinstiți care au dat faliment de a beneficia în mod rapid de o a doua șansă;
 - III. Definirea regulilor după principiul „Gândeți mai întâi la scară mică”.
 - IV. Asigurarea reactivității administrațiilor la nevoile IMM-urilor;
 - V. Adaptarea instrumentelor puterilor publice la nevoile IMM-urilor: Facilitarea participării IMM-urilor la achizițiile publice și exploatarea mai judicioasă a posibilităților oferite IMM-urilor de a beneficia de ajutoare de stat;
 - VI. Facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare și punerea în aplicare a unui cadru juridic și comercial care să favorizeze punctualitatea plăților cu ocazia tranzacțiilor comerciale;
 - VII. Sprijinirea IMM-urilor pentru a beneficia mai mult de oportunitățile oferite de piața unică;
 - VIII. Promovarea ameliorării competențelor în interiorul IMM-urilor și a tuturor formelor de inovație;
 - IX. Ajutarea IMM-urilor să transforme provocările în materie de mediu în oportunități.
 - X. Încurajarea și sprijinirea IMM-urilor pentru a profita de creșterea piețelor.
- un ansamblu de noi propuneri legislative ghidate după principiul „Gândeți mai întâi la scară mică” (...)
 - directivă privind coeficientele TVA reduce
- Această directivă, care urmează să fie propusă în curând, va oferi statelor membre posibilitatea de a opta pentru aplicarea unor coeficiente de TVA reduce, în primul rând pentru serviciile furnizate pe plan local, care sunt mai ales oferite de către IMM-uri.
- un ansamblu de noi măsuri strategice care vor pune în aplicare aceste 10 principii conform nevoilor IMM-urilor atât la nivel comunitar, cât și la nivelul statelor membre.”(extras din Small Business Act - Bruxelles, 26.06.2008 COM (2008) 394 final)

V.2. Caracteristici, criterii ale întreprinderilor sociale, asimilabile sectorului IMM.

Întreprinderile sociale sunt cele care:

- a. Angajează persoane vulnerabile în scopul reinsertiei sociale. Domeniul lor de activitate poate fi, practic, oricare iar perspectiva din care sunt privite este cea a reinsertiei pe piața muncii;
- b. Profitul reinvestit este direcționat în totalitate în activități cu caracter social. Domeniul de activitate al acestora poate fi oricare, însă este legat intrinsec de generare de resurse pentru susținerea unui scop social
- c. Întreprinderi care prestează activități sociale identificate ca nevoi într-o comunitate și care altfel nu ar putea fi satisfăcute. În acest caz domeniul de activitate este și trebuie limitat la nevoile corect identificate și prioritizate ale comunității și, din această perspectivă, activitatea acestor întreprinderi trebuie să fie coordonată și susținută de autoritățile din acele comunități.

d. Orice combinație între cele 3 cazuri descrise anterior. Această ultimă categorie lărgeste la rândul ei, cadrul în care se poate afirma economia socială și ajută procesul de identificare a șinerghiilor și maximizare a impactului.

Criteriile economice și sociale care definesc economia socială propuse de Rețeaua European de Cercetare în domeniul economiei sociale (EMES):

Criteriile economice:

1. *O activitate continuă de producere de bunuri sau furnizare de servicii.*

Întreprinderile sociale, spre deosebire, poate de organizațiile non - profit tradiționale, sunt implicate în a produce ceva, fie că e vorba de produse, fie de servicii și aceasta este rațiunea lor de a exista, precum și vehicolul lor pentru sustenabilitate.

2. *Un mare grad de autonomie.*

Întreprinderile sociale sunt create și guvernate ca inițiative private. Ele nu sunt sub controlul autorităților publice, deși pot fi beneficiarele unor facilități acordate de acestea.

3. *Un nivel semnificativ de risc economic.*

Cei care înființează aceste întreprinderi își asumă riscurile și existența lor depinde de capacitatea membrilor/inițiatorilor de a asigura resursele necesare funcționării lor.

4. *Un nivel de muncă plătită.*

Ele necesită un anumit nivel de muncă plătită, la care se poate adăuga, ca și la restul organizațiilor non - profit tradiționale, munca voluntară sau neremunerată.

Criterii sociale:

1. **Un scop explicit în beneficiul social al comunității.** Întreprinderile sociale trebuie să servească un grup sau o comunitate, din perspectiva socială și să promoveze abordarea socială.

2. **O inițiativă lansată de un grup de indivizi.** Întreprinderile sociale sunt rezultatul unor procese colective, care implică oameni aparținând unei comunități sau a unui grup, cu nevoi și scopuri bine definite. *Puterea de decizie în Întreprinderi Sociale nu este legată sau bazată pe nivelul capitalului investit.*

Aceasta înseamnă că voturile sau modalitatea de decizie asupra activității nu sunt legate de câte acțiuni sau părți sociale are fiecare din membri, în capitalul acelei întreprinderi.

1. *Un mod participativ de conducere, care implică atât furnizorii de servicii și produse cât și beneficiarii acestora.*

2. *Distribuția limitată sau nedistribuirea profitului.*

Profitul generat este, în general reinvestit în dezvoltare sau în alte acțiuni sociale și rareori distribuit, și atunci într-o mică măsură, pentru a se evita abordarea clasică de maximizare a profitului, caracteristică sectorului economic de piață.

V.3. Măsurile, cuprinse în Soluția 3, răspund principiilor asumate în Small Business Act.

Secțiune/măsuri	Principiile SBA
A. Măsuri non fiscale pentru stimularea antreprenoriatului social (respectiv A.1, A.2, A.3)	I. Crearea unui mediu în care antreprenorii și întreprinderile familiale să poată prospera și unde spiritul antreprenorial este recompensat;
	III. Definierea regulilor după principiul „Gândeți mai întâi la scară mică”.
	IV. Asigurarea reactivității administrațiilor la nevoile IMM-urilor;
	V. Adaptarea instrumentelor puterilor publice la nevoile IMM-urilor: Facilitarea participării IMM-urilor la achizițiile publice și exploatarea mai judicioasă a posibilităților oferite IMM-urilor de a beneficia de ajutoare de stat;
	VI. Facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare și punerea în aplicare a unui cadru juridic și comercial care să favorizeze punctualitatea plăților cu ocazia tranzacțiilor comerciale;
B. Măsuri de finanțare pentru stimularea antreprenoriatului social (respectiv B.1, B.2, B.3, B.4, B.5)	VII. Sprijinirea IMM-urilor pentru a beneficia mai mult de oportunitățile oferite de piața unică;
	I. Crearea unui mediu în care antreprenorii și întreprinderile familiale să poată prospera și unde spiritul antreprenorial este recompensat;
	III. Definierea regulilor după principiul „Gândeți mai întâi la scară mică”.
	IV. Asigurarea reactivității administrațiilor la nevoile IMM-urilor;
	V. Adaptarea instrumentelor puterilor publice la nevoile IMM-urilor: Facilitarea participării IMM-urilor la achizițiile publice și exploatarea mai judicioasă a posibilităților oferite IMM-urilor de a

	beneficia de ajutoare de stat;
	VI.Facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare și punerea în aplicarea unui cadru juridic și comercial care să favorizeze punctualitatea plăților cu ocazia tranzacțiilor comerciale;
	VII.Sprijinirea IMM-urilor pentru a beneficia mai mult de oportunitățile oferite de piața unică;
C.Măsurile fiscale pentru stimularea antreprenoriatului social (respectiv C.1., C.2.)	I.Crearea unui mediu în care antreprenorii și întreprinderile familiale să poată prospera și unde spiritul antreprenorial este recompensat;
	III.Definirea regulilor după principiul „Gândeți mai întâi la scară mică”.(....) - directivă privind coeficientele TVA reduse
	IV.Asigurarea reactivității administrațiilor la nevoile IMM-urilor;

VI. Acte normative ce trebuie elaborate/modificate/revizuite și planificarea în timp.

Măsura	Act normativ	Responsabil	Termen
A. Măsurile non fiscale pentru stimularea antreprenoriatului social			
Măsura A1.	L98/2016 privind achizițiile publice	MDRAP	TRIM IV 2019
Măsura A2.	Program nou de instruire/procedură	ANFP	TRIM II 2020
Măsura A3	Caiet de sarcini / achiziții publice IT	MMJS	TRIM II 2020
B. Măsurile de finanțare pentru stimularea antreprenoriatului social			
Măsura B1.	OUG 60/2017	MMJS	TRIM III 2019
Măsura B2.	Procedura nouă de finanțare, alocare buget	MMACA	TRIM I 2020
Măsura B3.	Procedura internă de revizuire ghiduri	MFE	TRIM I 2020
Măsura B4.	Procedura nouă de garantare, alocare buget	MMACA, FNGC	TRIM IV 2019
Măsura B5.	Procedura nouă (Cod de procedura fiscală 2015, L318/2015, Codul Vamal)	MFP, ANAF, ANABI	

C. Măsurile fiscale pentru stimularea antreprenoriatului social

Măsura C1.	L227/2015 actualizat 2019 (Codul fiscal)	MFP	TRIM IV 2019
Măsura C2.	L219/2015	MMJS, MFP	TRIM I 2020

VII. NOTE BIBLIOGRAFICE

- Comunicarea Comisiei Europene, Inițiativă pentru antreprenoriatul social, COM/2011/0682 final din 25/10/2011;
- Inițiativa pentru antreprenoriatul social (SBI). Construirea unui ecosistem pentru promovarea întreprinderilor sociale, în cadrul economiei și al inovării sociale” (COM (2011) 652 final;
- Directivă 2014/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 feb.2014 privind achizițiile publice, Titlul III - Regimuri speciale de achiziții - Capitolul 1 - servicii sociale și alte servicii specifice;
- Small Business Act - Bruxelles, 26.06.2008 COM (2008) 394 final
- Consiliul Economic și Social European - Economia Socială în Uniunea Europeană - studiu/raport
- Programul de Guvernare al României 2018 -2020;
- Ministerul Mediului de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat - Strategia Guvernamentală pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România - Orizont 2020;
- Academia Română - analiza ex ante IMM - 2018 - Șipoca5-R1.1;
- Banca Mondială - Atlasul Zonelor Rurale Marginalizate și al Dezvoltării Umane Locale din România - 2016
- Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice - Strategia națională privind incluziunea socială și reducerea sărăciei 2015-2020;
- Institutul de Economie Socială - Antreprenoriatul social - 2011
- Fundația “Alături de Voi” - Politici, practici, tendințe privind economia socială la nivelul UE și România - raport de cercetare - 2011;
- L219/2015 - Legea Economiei Sociale;
- L448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, respectiv OG 60/2017
- L98/2016 - legea achizițiilor publice;
- L318/2015 - privind reutilizarea socială a bunurilor indisponibilizate;
- Codul de procedură fiscală, L207/2015 corelat cu Ordinul 30/2017;
- Codul Fiscal - L227/2015 actualizat 2019;
- Codul Vamal;
- Alte acte normative;
- Articole, studii, rapoarte în domeniu, postate electronic.